

Folkärna norra bygdegårdsförening

Verksamhetsberättelse 2010

Folkärna norra bygdegårdsförening lämnar här sin verksamhetsberättelse för år 2010. Föreningen samlar cirka 500 personer i och i anslutning till norra Folkärna och södra Garpenberg och verkar som både bygdegårdsförening och lokal utvecklingsgrupp, ansluten till Folkrörelserådet *Hela Sverige ska leva*.

Ny samling för bygdeutveckling

Med vägledning från öppna idémöten om bygdens möjligheter till utveckling samlade vi oss till nytt stort gemensamt arbete, som under hösten sammanfattades i en ansökan om EU-medel till landsbygdsutveckling via Leader Nedre Dalälven. Det nya steget i vårt arbete har sjön Åsgarn i fokus och initiativen kan gälla vårt eget friluftsliv, fler besökare i bygden, gemensamma presentationer av småföretag och kulturaktiviteter, nya tomter för bostäder och mycket annat. I december meddelade Leader att drygt 300 000 kr beviljas, och vår förening inbjöd ånyo till idémöte, som i januari 2011 prioriterade vilka konkreta åtgärder som ska inleda arbetet. Föreningens styrelse utgör ledningsgrupp och Leif Öster, Dalkarlshyttan, engageras som projektledare.

I en projektpresentation står att läsa:

Sjön Åsgarn är sammanbunden med Sävvisken via en fin kanal som grävdes för hundra år sedan. Tillsammans är sjöarna cirka 200 hektar stora och kända för ett numera mycket bra vatten med gott fiske. Problemet för boende, fiskare och turister är att det är ganska bevärligt att ta sig ner till sjön, eftersom de gamla körvägarna ner till strandkanten förfallit.

Projektet går ut på att stärka turismen i området genom flera olika åtgärder;

- Öka tillgängligheten till själva sjön genom att rusta upp flera gamla nerfarter till sjön
- Skylta upp områdets kultur- och natursevärdheter
- Utreda om det går att underlätta inflyttningen till Åsgarns dalgång
- Utreda möjligheter till bättre promenadstråk och ridleder

Månadsluncher

De populära månadsluncherna fortsatte under 2010 med Ann-Marie Perers som programansvarig och med företaget Serej som entreprenör – företaget ägs och drivs av våra medlemmar Anneli Larsson och Larsjohan Lindell. Månadsluncherna har samlat 50-70 deltagare både från Åsgarnsbygden och tillresande, och luncherna uppmärksammas som förebild för värdefull verksamhet bland daglediga.

Sex kulturluncher genomfördes under året med följande program: I januari underhöll Veteranerna från Krylbo med revy, och de återkom sedan med nytt program vid lunchen i september. Med titel *Violer till mor* framförde Rune Johansson, Bengt Fredriksson

och Hans Lundh från Gustafs och Borlänge ett finstämt Bertil Boo-program vid februari-lunchen. I mars medverkade Agne Sjögren, Krylbo, med bilder och berättelser från en resa i Tibet. *Skrot för en del, skatter för andra* var spännande rubrik när Maria Perers, nu intendent vid Nordiska museet, vid oktoberlunchen talade om att spara, slänga och samla. I november bjöds traditionsenligt en försmak av julen och program med unga sångare från Sjöviks folkhögskola.

Kurt Byggnings och Ann-Marie Perers har tagit emot anmälningar till luncherna. Vid servering och i köksarbete har Marianne och Lars Ottosson, Gerd Gustavsson och Inger Björkman medverkat.

Kulturprogram

Bygdegården ska vara ett levande kulturhus, och inberäknat månadsluncherna har ett stort antal offentliga kulturprogram genomförts i eller i anslutning till bygdegården. Kulturverksamheten planeras och genomförs i samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan. Flera förnämliga teater- och musikföreställningar gavs under året i Åsgarn.

Teater

I december var bygdegården spelplats för en världspremiär inom teater. Dala-teatern gav föreställningen *Häxa! En trollkona skall du icke låta leva*, nyskriven dramatik om Gertrud Swensdotter och andra kvinnor (och män) som på 1600-talet dömdes som häxor. Skådespelarna Yngve Sundén och Susanne Hellström tog oss med in i berättandets magiska värld, och historien förtätades av musik av och med Kristofer Pettersson på bl.a. nyckelharpa, kantele, dragspel och stråklarpa. Stor spännande scenografi hade byggts upp inne i bygdegårdens stora sal och publikstolarna var fyllda till sista plats.

Klassisk musik

I maj återkom DalaSinfoniettan från Musik i Dalarna till Åsgarn och vår bygdegårdsförening. Ljusa, luftiga tongångar gavs i underbar konsert med verk av Berwald och Bach under rubrik *Charmerande septett*. På grund av den kyliga våren fick evenemanget genomföras inne i bygdegården, ej i kapellet.

Bygdens historia och identitet

I januari, och då tillsammans med studieförbundet Folkuniversitet, hölls historisk fördjupning om byn Bondarvet. Leif Öster visade gamla kartor för en intresserad publik, bl.a. från en studiecirkel om byns framväxt och utveckling.

Landskapsanalys var tema i februari, då Avesta kommuns landskapsarkitekt Erika Flygare bl.a. genom fantastiska flygfoton presenterade förslag till bedömning av landskapets olika värden i Åsgarnsdalen och hela Folkarebygden. I augusti hölls ett uppföljande möte med vindkraft i fokus. Bergen norr om Åsgarnssjön är av länsstyrelsen

utpekade som riksintresse för vindbruk – frågor ställs på sin spets när värdet av förnybar energi vägs mot naturvärden som reviret för Hässlens sällsynta nötkräkor.

Vid det klassiska Valborgsmässofirandet på sista april sjöng Ann-Sofie Viktorsson vackra visor. Katarina och Lars Hansson från Kolarbo berättade om hur de på den gamla släktgården etablerar produktion av bl.a. sylt, choklad och glögg och steg för steg utvecklar ett besöksmål av intresse för både bussresor och weekendromantik. Vårkasen tändes sedan på kvarnsveden söder om bygdegården. Kvällens värdar var byborna i Bondarvet och Kolarbo.

I december hölls filmafton i bygdegården med visning av de gamla sockenfilmerna från Folkärna och Garpenberg.

Män och kvinnor i kulturen

Män i bygden, som fritt kan disponera sin tid, möttes under vår och höst varannan vecka till eget *Gubbkafé* under ledning av Ruben Forsberg. Gubbkafé betyder männens goda samtal i växelverkan med intressanta föredrag och filmvisningar.

I januari startade *Kafé Färg&Form* med träff i bygdegården varannan tisdagskväll. *Kafé Färg&Form* är en samlingspunkt för kvinnor i alla åldrar och med inbjudan att fritt skapa. Initiativet blev mycket uppskattat och 12-15 kvinnor möts nu regelbundet kring goda samtal och konsthantverk i olika tekniker, bl.a. broderi, traditionell stickning och den japanska virkningen amigurumi. Ann-Marie Perers är primus motor. På pingstaftonen genomförde *Färg&Form* en kulturhistorisk studieresa till Grönsö slott vid Mälaren.

Kvinnorna möts regelbundet även genom Åsgarns kyrkliga arbetskrets som vintertid samlas i vår bygdegård och sommartid i Bygdegården Kolarbo skola.

Kultur i sommartid

I juli arrangerades studiebesök i den nya Dalagård som Cecilia och Leif Öster enligt gamla hantverkstraditioner och med modernt formspråk har låtit bygga på Stensänget mellan Västanberg och Dalkarlshyttan. Värdepåret presenterade sin satsning, som erbjuder avskild miljö och rika naturupplevelser för företagsledare, jägare och turister. Evenemanget fick stort gensvar med cirka sjuttio deltagare.

Föreningens populära sommarresa kittlade det sjätte sinnet med konst från vår egen tid i kyrkorum från olika epoker. I Boda kyrka väntade Svante Rydbergs stora målningar med suggestiva katedralsinteriörer, i Enhetens kapell i Rättviks stiftsgård blåste havet upp till storm i Jörg Jeschkes skulptur om överflöd och armod i en och samma värld, i Leksands kyrka bjöd Lenny Clarhälls skulpturer poesi och i Gagnef utmanade Nina Bondeson frågorna om livets vatten med en installation där en diskbänk blev altare. Lunch åts i anrika Åkerblads pensionat i Tällberg, och resan som helhet blev mycket lyckad.

I augusti gästade föreningen Avesta Art i Avesta gamla järnverk, där tretton konstnärer från Cypern, USA och Norden visade installationer, måleri, skulptur och video.

Avesta spelmanslag spelade invigningsmusik till Åsgarns Marknad, och i det vackra gamla kapellet visades konst och konsthantverk, bl.a. Konstfrämjandets grafikutställning med verk av konstnärer från Dalarna. Flera hundra besökare nöjt av både konsert och konst.

Studiecirklar och annan bildning

Ett stort antal studiecirklar genomfördes i bygdegården, bl.a. i matlagning under ledning av Gerd Gustavsson, Mörtarbo. Synskadade slöjdare i Dalarna förlade traditionsenligt både påsk- och julmarknad i Åsgarn. I bygdegårdens hall fanns även under 2010 boksnurran från huvudbiblioteket i Avesta kommun. Boksnurran är ett minibibliotek, där alla besökare i bygdegården lätt kan låna böcker. Böckerna byts regelbundet och önskemål om titlar kan lämnas till Ann-Marie Perers.

Ungdomsverksamhet

Vi Unga-klubben lever vidare om än på sparlåga, och de unga behöver stöd och uppmuntran av vuxna vänner i bakgrunden. Att barn och tonåringar använder bygdegården och utvecklas i engagemang och ansvarstagande är avgörande för framtiden. Ett antal unga från Åsgarn deltog 2010 i Vi Ungas riksläger och förbundsstämma i augusti nära Norrköping i Östergötland. I början av året anordnades traditionsenlig julgransplundring i bygdegården. Mellan jul och nyår hölls öppet hus i bygdegården för alla jullovslediga – innebandy, sällskapsspel, film och fri lek stod på programmet.

Fester

Till en förenings gemenskap och glädje hör fest. På midsommardagen arrangerade bygdegårdsföreningen midsommarfest på lövad dansbana i Åsgarn. Populära The Heartbreakers spelade dansmusik, varma grillar gav goda förutsättningar för knytkalaset och evenemanget slog ånyo publikrekord.

Övrig verksamhet

Åsgarns Marknad, föreningens största årligen återkommande evenemang, genomfördes en augustilördag med sedvanliga aktiviteter och stor publik: Bagarstugebak, kaffe- och lunchservering, marknadsgata, loppmarknad, barnaktiviteter och spelmansmusik. Mycket populär och inkomstbringande är tunnbrödsbakningen i bagarstugan. Auktionen, som i sig är en publikmagnet, genomfördes även 2010 av Kjell Svärd från Garpenberg. Åsgarns kapell levde upp som *Kulturens kapell*.

Bagarstugan har använts av gästande medlemmar och grupper.

Gymnastik är efterfrågad aktivitet, som 2010 fortsatte under ledning av vår medlem Laila Danielsson, Persbo.

I februari drog Åsgarnsexpressen på skidor fram på den gamla banvallen mellan Fors och Åsgarn. Bygdegårdsföreningen och Fors IK arrangerade i gott samförstånd och med stort gensvar från skidåkare i alla åldrar. I bygdegården bjöds semlor, gemenskap och fina priser till deltagarna i tipstävlingen längs skidspåret.

I maj var bygdegården – i både bokstavlig och bildlig bemärkelse – vattenhål för vandrarna, som gick Dalkarlsvandringen från Dalarna till Stockholm. Vatten och ett generöst dukat buffébord välkomnade i bygdegården, där föreningsmedlemmar var värdar.

Heminredning är populär trend i tiden. I oktober återkom en av de trognaste medverkande från Åsgarns marknad, Mary Karlsson från Hedåker med son och sonhustru, till Åsgarn och gjorde, för en helg, bygdegården till heminredningsbutik. Gardiner, tyger och vävda dukar dukades upp i hela stora salen och fanns till försäljning. I bygdegårdens lilla sal ordnade föreningen kaffeservering för trivsel och gemenskap.

På julafton och nyårsafton inbjöd föreningen alla medlemmar att längs vägarna tända marschaller, som med sina fladdrande lågor ger extra glans åt vår bygd. Gensvaret blev även 2010 mycket stort och gav bygden god PR.

Uthyrning

Uthyrning av bygdegården till familjer, föreningar och företag är en huvuduppgift för vår förening. Av stor betydelse är det kontinuerliga samarbetet med Studieförbundet Vuxenskolan som är arrangör av och därmed hyresgäst vid cirklar och kulturprogram. Återkommande är även de synskadades dalamarknader inför påsk och jul. Hyresgäster i lägenheten är Inger Björkman och Christer Ring, som också bjuder aktivt värdskap i bygdegården.

Utvecklingsarbete

Bygdegårdsföreningen verkar också sedan 1995 som lokal utvecklingsgrupp, vilket genomsyrar all verksamhet.

Under alla år, vid varje idémöte om bygdens framtid, har frågan om öppet landskap i Åsgarnsdalen lyfts fram. 2009 inleddes det stora projektet att återta strandängarna vid Åsgarnssjön från skog och sly till beten och biologisk mångfald. Avesta naturvårdsstiftelse lämnade ekonomiskt bidrag till stängsel, och syskonen Eriksson från Nickarvet, Västansjö och Yttersbenning tillförde betande ungdjur på cirka 16 hektar vid sjöns norra del. Under 2010 fick satsningen stor uppmärksamhet, bl.a. genom studiebesök från naturvårdsstiftelsens styrelse och genom fina artiklar i dalapressen. Satsningen är av stort värde för biologisk artrikedom och för bygdens attraktivitet, och Länsstyrelsen Dalarna beskriver det som ett av de största och mest intressanta pågående arbetena för att återställa kulturlandskap. Inom ramen för det nya Leaderfinansierade projektet ska arbetet nu utvidgas

till att omfatta mera mark samt skyltar och anläggningar som underlättar för besökare. Länsstyrelsen har också påtalat värdet av vattenflöde i Garpenbergsåns ursprungliga fåra mellan den plats där bygdegården ligger och sjön.

Åsgarnsbladet

Åsgarnbladet har utkommit med fem nummer, vart och ett i en upplaga om cirka 450 ex.

Bygdegårdsrörelsen

Bygdegårdsföreningen har varit företräd vid olika aktiviteter i Dalarnas bygdegårdsdistrikt, bl.a. vid distriktsstämman i bygdegården Sätters Folkets hus med ombuden Bengt-Olof Danielsson och Ann-Marie Perers.

Styrelsen

Styrelsen har haft följande sammansättning: Ordförande Karin Perers, Mörtarbo, vice ordförande Leif Ekström, Västansjö, kassör Ruth Lindgren, Åsgarn, sekreterare, Gunvor Westlin, Västankvik, övriga ledamöter Anders Jönsson, Bondarvet, Håkan Hedblom, Fors, Roland Ek, Kolarbo, Bengt-Olof Danielsson, Persbo, Anna-Lena Flodström, Västansjö, och Inger Hendel, Nickarvet. Från LRF: Majken Carlsson, Kolarbo, från Studieförbundet Vuxenskolan: Ann-Marie Perers, Mörtarbo.

Revisorer i föreningen var Sven Gustavsson, Mörtarbo, och Anette Sivars, Västansjö, med Lars Ottosson, Bondarvet, som ersättare. Som valberedning har Christina Eklund, Hälla, Roland Bojfelt, Bondarvet, och Christer Ring, Åsgarn, verkat. Lotteriansvarig i föreningen var Inger Hendel, Nickarvet.

Tack

Styrelsen framför sitt varma tack till alla medlemmar, alla samverkande organisationer och alla andra som medverkar till att göra bygdegården till levande centrum i Åsgarnsbygden. Utan er delaktighet och ert engagemang vore framgångsrik verksamhet inte möjlig!

Tack till Avesta kommun, Avesta Naturvårdsstiftelse, Studieförbundet Vuxenskolan, Stora Enso Fors och lokala föreningar i Folkarebygden för gott samarbete. Ett särskilt tack till Folkare Landsbygdsforum, som i årets sista skälvande skede, beviljade vår förening 5000 kr i bidrag till inköp av projektor. Tack till Åsgarns Vi Unga, som ger löfte om framtid!

Åsgarn, Fors, 20 mars 2011

Styrelsen genom Karin Perers / ordförande